

monmouthshire
sir fynwy

Awdurdod Lleol Sir Fynwy

Polisi Trochi Hwyr Cyfrwng Cymraeg

Cyfarwyddiaeth Plant, Dysgu, Sgiliau a'r Economi - Sir Fynwy

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg ac yn Gymraeg.

Cynnwys

Cynnwys	Tudalen
Cyflwyniad	3
Gweledigaeth	3
Darpariaeth Trochi	3
Iaith Gymraeg ar waith	4
Llafaredd	4
Darllen	5
Ysgrifennu	5
Asesu a chynnydd disgyblion	5
Themâu	6
Cymreictod/Cynefin	6
Gwneud cais am le mewn dosbarth trochi hwyr	7
Cwestiynau cyffredin	8

Cyflwyniad

Mae trochi iaith mewn addysg cyfrwng Cymraeg yn un o'r ffyrdd mwyaf llwyddiannus o gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg yn Sir Fynwy a thrwy wneud hynny, yn cyfrannu at uchelgais Gweinidogion Cymru i gael miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

Mae'r polisi hwn yn nodi sut rydym yn cefnogi newydd-ddyfodiaid i addysg cyfrwng Cymraeg i ddatblygu lefel uchel o gymhwysedd yn yr iaith gan ddefnyddio dull 'trochi ieithyddol' i wneud trosglwyddiad llyfn i addysg cyfrwng Cymraeg. Mae addysg drochi bellach wedi'i hen sefydlu fel dull llwyddiannus ac effeithiol o ddysgu Cymraeg yn ein system ysgolion.

Gweledigaeth

Credwn y gall pob dysgwr elwa o amgylchedd cefnogol, wedi'i deilwra sy'n meithrin eu datblygiad o'r iaith Gymraeg a gwerthfawrogiad o ddiwylliant, traddodiad a hanes Cymru, fel eu bod yn datblygu eu hunaniaeth Gymreig eu hunain ac yn gwerthfawrogi eu treftadaeth Gymreig.

Darpariaeth Trochi

Mae dosbarthiadau trochi yn Ysgol Gynradd Y Ffin ac Ysgol Gynradd Y Fenni yn darparu amgylchedd cefnogol i roi cyfle i ddisgyblion sy'n siarad Saesneg ddysgu'r Gymraeg yn rhugl ar unrhyw adeg yn ystod eu blynyddoedd cynradd. Mae dysgwyr sy'n mynychu dosbarth trochi hwyr yn profi rhaglen sydd yn ffocysu ar drochi yn yr ystafell ddosbarth am ddeg wythnos yn olynol.

Yn ystod y cyfnod hwn, mae dysgwyr yn datblygu eu sgiliau iaith mewn ffordd strwythuredig a phwrpasol dan arweiniad arbenigwyr, cyn trosglwyddo i brif ffrwd yr ysgol cyfrwng Cymraeg. Addysgir geirfa, patrymau ieithyddol a strwythurau iaith yn ddyddiol trwy ddulliau sydd wedi'u profi i weithio fel chwarae rôl, gemau ac ymarferion iaith. Mae hyn yn golygu bod disgyblion yn datblygu rhuglder sylfaenol yn y Gymraeg, yn gallu defnyddio'r iaith yn hyderus mewn amrywiaeth o sefyllfaoedd, yn datblygu sgiliau meddwl ac wedi'u paratoi'n dda ar gyfer mynychu ysgol cyfrwng Cymraeg.

Gall y ddwy ysgol ddarparu lle i hyd at wyth dysgwr ym mhob carfan, sy'n dymuno trosglwyddo i addysg cyfrwng Cymraeg ar unrhyw un adeg. Mae dysgwyr ym mhob carfan yn dechrau ac yn cwblhau'r rhaglen ar yr un pryd fel eu bod yn gweithio ar yr un themâu, ar yr un adegau â dosbarth i sicrhau eu bod yn datblygu eu sgiliau'n raddol. Mae hyn yn golygu nad yw dysgwyr yn gallu ymuno â'r dosbarth trochi yng nghanol y rhaglen.

Mae'r dosbarthiadau trochi hwyr yn Y Ffin a'r Fenni yn darparu rhaglen arbennig ar ddysgu'r iaith i ddysgwyr o flwyddyn 3 hyd at flwyddyn 6. Mae'r cwrs dwys yn gyfle i ysgogi sgiliau iaith sylfaenol y dysgwyr ochr yn ochr â'r addysg maen nhw'n ei derbyn yn eu hysgolion Cymraeg.

Ar ôl y 10 wythnos cychwynnol, mae staff yn y dosbarth trochi hwyr yn cefnogi dysgwyr er mwyn sicrhau trosglwyddiad llwyddiannus i'w dosbarth cyfrwng Cymraeg newydd yn yr ysgol trwy ymweliadau a chydweithio â staff eraill i ddarparu cefnogaeth a chynghor ar strategaethau ac adnoddau.

Mae dau ddosbarth trochi hwyr yn Sir Fynwy, un yn Ysgol Gynradd Y Ffin yn y de, a'r ail yn Ysgol Gynradd Y Fenni yn y gogledd. Mae'r ddwy ysgol yn croesawu dysgwyr o ysgolion cyfrwng Saesneg sydd eisiau cyfle i ddysgu Cymraeg a throsglwyddo i ysgol cyfrwng Cymraeg ar unrhyw adeg yn ystod eu blynyddoedd cynradd. Gall dosbarthiadau trochi hwyr ddarparu lle i hyd at 8 o ddysgwyr o flwyddyn 3 hyd at flwyddyn 6 ym mhob tymor.

Gall rhieni/gofalwyr a disgyblion sy'n dymuno manteisio ar drochi hwyr ddysgu mwy am drochi hwyr ac addysg cyfrwng Cymraeg drwy ddilyn y broses isod.

Iaith Gymraeg ar Waith

Ein nod yw cefnogi dysgwyr i feithrin y sgiliau a'r hyder i gyfathrebu'n hyderus yn y Gymraeg fel y gallant gael mynediad llawn at gwrïcwllwm yr ysgol. Cyflawnir hyn drwy ystod o brofiadau a gweithgareddau gwerth chweil gan gynnwys:

- chwarae rôl
- datblygu diddordeb mewn deunydd darllen
- datblygu sgiliau ysgrifennu
- patrymau iaith drilio
- gwrandio ar straeon llafar
- canu a gwrandio ar gerddoriaeth a rhigymau plant Cymreig
- chwarae gemau bwrdd a gemau iard i atgyfnerthu patrymau
- ymweliadau o fewn yr ardal leol i ymarfer yr iaith mewn cyd-destunau eraill

Llafaredd

Datblygu sgiliau llafaredd yw ein prif nod. Rydym yn annog dysgwyr i ddefnyddio lefelau cynyddol o'r iaith Gymraeg i gyfleu eu teimladau a'u hanghenion, ailadrodd profiadau a defnyddio'r iaith wrth chwarae a siarad ag eraill. Anogir dysgwyr i wrando

ar eraill ac ymateb iddynt, ynghyd ag ymateb i'r amrywiaeth o brofiadau bywyd y mae eu cyfoedion yn eu cyfrannu at yr amgylchedd dysgu. Mae gan y dysgwyr y cyfle i ymateb i ystod o ysgogiadau gan gynnwys profiadau awyr agored, ymweliadau â lleoedd y tu allan i'r ysgol, deunyddiau sain a meddalwedd rhyngweithiol. Defnyddir y rhaglen 'Tric a Clic' (cynllun ffoneg) i gyflwyno llythrennau'r wyddor/ffoneg gyda phwyslais ar ynganu synau'n gywir.

Darllen

Mae gan ddysgwyr gyfleoedd rheolaidd i ddewis, defnyddio a darllen amrywiaeth o ddeunyddiau darllen. I ddechrau, rydym yn defnyddio testun sy'n hawdd ei gyfieithu, sy'n cynnwys patrymau a lluniau ailadroddus i gefnogi dealltwriaeth, ac sy'n cynnwys gwahanol themâu a digwyddiadau bywyd go iawn.

Ysgrifennu

Yn ystod y rhaglen deg wythnos, bydd gan ddysgwyr gyfleoedd rheolaidd i ddatblygu sgiliau ysgrifennu priodol. Bydd hyn yn dechrau trwy lunio brawddegau syml gan ddefnyddio patrymau iaith cyfarwydd, gan adeiladu'n raddol ar y sgiliau hyn wrth i eirfa a sgiliau iaith y dysgwr ddatblygu. Pan fydd dysgwyr yn gadael y dosbarth trochi, byddant yn parhau i ddatblygu eu sgiliau ysgrifennu gyda chefnogaeth ac yn annibynnol os ydynt yn barod.

Asesu a thracio cynnydd disgyblion

Bob wythnos, caiff cynnydd y dysgwr ei asesu yn erbyn geirfa allweddol mewn chwe chategori gwahanol. Er enghraifft, yn Uned 3: Y Caffi, caiff y setiau geirfa canlynol eu hasesu i olrhain caffael iaith:

1. Geirfa Caffi
2. Geirfa Ffrwythau, Llysiau a Bwyd Cyffredinol
3. Geirfa Goginio
4. Wynebau Geirfa
5. Geirfa Fathemategol ac Arian
6. Geirfa Denau

Caiff dysgwyr eu hasesu ym mhob set o eirfa drwy arsylwi a thrafod gan ddefnyddio'r pedwar term canlynol i'n helpu i ddeall sgiliau iaith cyfredol y dysgwyr a'u cynnydd dros amser.

- **Yn dod i'r amlwg** Mae dysgwyr yn dechrau defnyddio'r iaith Gymraeg. Mae angen cefnogaeth neu anogaeth arnynt i allu defnyddio'r iaith.
- **Datblygu** Mae dysgwyr yn dod yn fwy hyderus gyda'r iaith hon a gyda rhywfaint o annog neu maent yn tyfu mewn hyder ac yn dod yn fwy annibynnol yn ei defnydd.
- **Diogel** Mae dysgwyr yn defnyddio'r iaith Gymraeg yn annibynnol.
- **Mewnosodedig** Mae dysgwyr yn defnyddio geirfa Gymraeg yn hyderus, heb gymorth, mewn amrywiaeth o gyd-destunau gwahanol.

Cefnogir dysgwyr gyda phob set o batrymau iaith a geirfa nes eu bod yn y cam ymgorffori. Caiff cynnydd dysgwyr ar draws y cwricwlwm ei fonitro yn y dosbarth trochi hefyd i sicrhau bod disgyblion yn parhau i wneud cynnydd ym mhob maes dysgu.

Themâu

- Fi fy hun
- Y Parc
- Y caffi
- Y llawdriniaeth
- Y golchdy
- Synhwyrâu/Tymhorau
- Cartrefi
- Y dref
- Anifeiliaid yng Nghymru
- Anifeiliaid y Byd

Cymreictod/Cynefin

Datblygu sgiliau iaith Gymraeg dysgwyr yw prif nod ein darpariaeth trochi. Fodd bynnag, rydym yn cydnabod yr angen i ddatblygu gwerthfawrogiad ein dysgwyr o ddiwylliant, traddodiad a hanes ein gwlad os ydynt am ddatblygu eu hunaniaeth Gymreig eu hunain, gwerthfawrogi eu treftadaeth Gymreig a bod yn angerddol dros ddatblygu Cymru fodern trwy chwarae rhan allweddol fel unigolion yn ei dyfodol.

Mae dysgwyr yn y dosbarth trochi yn dathlu diwrnodau Cymraeg ac yn cymryd rhan mewn digwyddiadau drwy gydol y flwyddyn fel Diwrnod Shwmae, Diwrnod Cerddoriaeth Cymru, Dydd Gŵyl Dewi, Diwrnod Sparc a Seren, Eisteddfodau a gweithgareddau'r Urdd.

Gwneud cais am le mewn dosbarth trochi hwyr

1. Cysylltwch â'ch ysgol cyfrwng Cymraeg leol a gofynnwch am ymweliad.

- Bydd rhiant/gofalwyr y dysgwr/dysgwyr yn cyfarfod â Phennaeth yr ysgol i sicrhau eu bod yn deall beth mae'r dosbarth trochi hwyr yn ei gynnig, a'r disgwyliadau ohonynt fel rhiant/gofalwyr ac fel disgyblion.
- Mae'r Pennaeth yn sicrhau bod gan rieni/gofalwyr reswm(au) dilys a phriodol i wneud y penderfyniad cywir ac er lles gorau eu plentyn/plant.

2. Gwneud cais am le

- Gwnewch gais am le yn yr ysgol gan ddefnyddio system ymgeisio ar-lein yr awdurdod lleol.
- Bydd yr ysgol yn dyrannu lle yn y dosbarth trochi hwyr
- Bydd cyfle i'r teulu ymweld â'r dosbarth trochi a chwrdd â'r staff.

3. Dechreuwch yn y dosbarth trochi

- Bydd dysgwyr yn mynychu'r dosbarth trochi hwyr am 10 wythnos. Er y bydd y rhan fwyaf o'u hamser yn y grŵp trochi hwyr, byddant yn treulio peth amser yn eu dosbarth newydd a chael cyfleoedd i wneud ffrindiau a defnyddio eu sgiliau iaith Gymraeg mewn cyd-destun cymdeithasol.
- Ar ôl y cyfnod o ddeg wythnos, bydd dysgwyr yn dechrau trosglwyddo i'w dosbarth newydd yn yr ysgol cyfrwng Cymraeg.
- Bydd aelod o staff o'r dosbarth trochi yn cydweithio â staff yr ysgol i gefnogi'r dysgwr(wyr) ymhellach trwy gynnal sesiynau pontio, darparu cyngor a chymorth wedi'i dargedu.

Cwestiynau Cyffredin

Nid ydym yn dod Gymru; a fyddai'n rhyfedd i ni ddewis addysg cyfrwng Cymraeg?

- Ddim o gwbl. Nid oes rhaid i chi fod yn Gymro i siarad Cymraeg. Mae rhieni plant mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg wedi dod o bob cwr o'r byd: Cymru, gweddill y DU, Ewrop, Asia, Affrica, Gogledd a De America.
- Er y gallai rhai ystyried eu hunain yn Gymry, efallai na fyddai eraill - y pwynt allweddol yw bod dysgu Cymraeg ar agor i bawb.

A oes gan addysg cyfrwng Cymraeg safonau is ar gyfer Saesneg?

- Na, nid yw hyn yn wir. Disgwylir i ddisgyblion sy'n gadael ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg gyrraedd yr un safon o Saesneg yn union â'r rhai mewn ysgolion cynradd cyfrwng Saesneg.
- Mewn ysgolion uwchradd, mae disgyblion mewn addysg cyfrwng Cymraeg yn sefyll yr un TGAU a Safon Uwch Saesneg yn union â'r rhai mewn ysgolion cyfrwng Saesneg (nid yw'r gwrthwyneb yn wir: nid yw disgyblion mewn addysg cyfrwng Saesneg yn cyrraedd yr un safonau nac yn sefyll yr un lefel o arholiadau yn y Gymraeg â'r rhai mewn addysg cyfrwng Cymraeg).

Sut alla i helpu fy mhlentyn gyda gwaith cartref os nad ydw i'n siarad Cymraeg?

- Nid yw'r rhan fwyaf o blant yn siarad Cymraeg gartref ac mae gan ysgolion cyfrwng Cymraeg brofiad helaeth o gefnogi disgyblion a rhieni.
- I ddisgyblion iau, rhoddir cyfarwyddiadau gwaith cartref yn y Gymraeg a'r Saesneg.
- Yn hwyrach ymlaen, bydd plant yn gallu esbonio eu gwaith i rieni eu hunain. Mewn gwirionedd, mae ymchwil yn awgrymu y gall ymdrin â'u gwaith mewn dwy iaith helpu plant i ddeall y pwnc maen nhw'n ei astudio'n well.
- Mae gwefan addysg Hwb hefyd yn rhoi mynediad at amrywiaeth o offer ac adnoddau dysgu digidol a ddarperir yn genedlaethol. www.hwb.llyw.cymru

A fydd dysgu Cymraeg yn ei gwneud hi'n anoddach dysgu iaith arall?

- Mae'r gwrthwyneb yn wir. Nid oes bron unrhyw derfyn ar allu plentyn i ddysgu ieithoedd. Yn y rhan fwyaf o wledydd Ewrop, gall plant ifanc siarad dwy neu dair iaith fel arfer.
- Gall siarad un iaith helpu i atgyfnerthu'r llall, gan ei gwneud hi'n haws i'r plentyn ddysgu mwy o ieithoedd yn ddiweddarach.

A allaf ddysgu Cymraeg ochr yn ochr â fy mhlentyn?

- Mae rhai rhieni, ar ôl dewis ysgol cyfrwng Cymraeg i'w plentyn, yn penderfynu dysgu Cymraeg hefyd.
- Mae'n gyfle gwych i ddysgu gyda'ch gilydd, i ymarfer eich sgiliau iaith gyda'ch gilydd a threulio amser o safon gyda'ch gilydd.
- Mae cyfleoedd hefyd i rieni/gofalwyr gael eu cyflwyno i'r Gymraeg a'i dysgu o'r adeg y caiff y plentyn ei eni hyd at oedran ysgol.

<https://meithrin.cymru/?lang=cy>

Sut mae dechrau addysg iaith Gymraeg?

- Mae'r weithdrefn ymgeisio yr un fath ar gyfer pob ysgol – ni ystyrir iaith gartref, crefydd na hunaniaeth genedlaethol y plentyn yn y broses ymgeisio.

<https://www.monmouthshire.gov.uk/cy/gwneud-cais-am-le-mewn-ysgol/>

